

Univerzita
obraný

Centrum bezpečnostních
a vojenskostrategických studií

Datum 10. 5. 2022

AKTUÁLNÍ VÝVOJ VÁLEČNÉHO KONFLIKTU NA UKRAJINĚ

Předložený text je analytickým materiálem, popisujícím politicko-bezpečnostní a strategické souvislosti vývoje válečného konfliktu na Ukrajině. Názory, závěry, hodnocení a případná doporučení, zde vyjádřená a předpokládaná, jsou výhradními názory autora a nepředstavují postoje či stanoviska Ministerstva obrany nebo jiné vládní agentury ČR. Podklady pro analýzu vychází z veřejně dostupných zdrojů, některé informace týkající se přímo situace na Ukrajině nebo v Ruské federaci nelze ověřit z nezávislých a důvěryhodných zdrojů a není možné zcela zajistit jejich pravdivost, úplnost a objektivitu.

1. Kdy by mohlo ukončit Rusko válku s tím, že by označilo cíl za splněný? Kdy by mohlo říct: končíme, vyhráli jsme, dosáhli jsme toho, čeho jsme chtěli? Přichází vůbec v úvahu, aby Rusko nějakým způsobem uznalo porážku?

Každá válka či vojenská operace je připravována a plánována s tím, že bude dosaženo tzv. konečného politicko-strategického cíle. Plánovaný politicko-strategický cíl pak pochopitelně určuje, co bude plánovaným vojensko-strategickým cílem nebo cíli. Putin tvrdí, že operace byla zahájena s cílem tzv. denacifikace a demilitarizace Ukrajiny. Lze jen polemizovat, zda se jedná o skutečné politicko-strategické cíle nebo je v zahájení operace skryt cíl jiný. Za předpokladu, že by těmito cíli byla skutečně denacifikace a demilitarizace Ukrajiny, lze se domnívat, že by se Putin mohl spokojit se získáním východní části Ukrajiny, nacházející se mezi Charkovem, Mariupolem a Oděsou, a zahrnující pochopitelně i oblast Donbasu s proruskými separatistickými republikami, s tím, že by se tento region dostal do sféry ruského vlivu. To by korespondovalo i s tím, že pojem denacifikace, jak ji používá Putinova administrativa, nespočívá v tom, že chce na Ukrajině odstranit něco, co se váže k nacistickému Německu. Spočívá spíše v tom, že Ukrajina dlouhodobě nechce být součástí velkoruského impéria, které má Vladimir Putin patrně v úmyslu znovuvytvořit.

V tuto chvíli se zdá být takřka nemožné, aby takovýto denacifikační proces provedl na celém území Ukrajiny. Východní část Ukrajiny je přeci jen více proruská, než je tomu v části západní, takže by se mohlo zdát, že tohoto cíle lze dosáhnout pouze zde. Zcela jistě se bude chtít vyhnout

opotrebovací válce, která je velice nákladná a která by ho stála mnoho úsilí a prostředků, přičemž konečný efekt by byl velmi a velmi nejistý.

Jeden z možných scénářů ukončení konfliktu by tedy mohl být, že Rusko dostane východ Ukrajiny pod vojenskou kontrolu, Putin oznámí dosažení cíle, který spočíval v denacifikaci této části země a její chystané připojení k Ruské federaci. Dojde i k částečné neutralizaci jednotky Azov, což bude možné deklarovat jako onu zmiňovanou demilitarizaci. Vojenské operace však bude možné ukončit jen za předpokladu dohody mezi oběma stranami. Těžko říci, zda reakce ukrajinského vedení na čele s prezidentem Zelenskym bude odmítavá a bude pokračovat v ozbrojeném odporu s materiální podporou Západu.

Dá se předpokládat, že za situace, kdy by se konflikt mohl dostat do patové situace, budou pravděpodobnější případné ústupky z obou stran. Jde i o to, že z historie známe jen málo konfliktů, kdy by byla jedna strana poražena na hlavu, uznala porážku a bezpodmínečně kapitulovala (viz konec 2. světové války a hitlerovské Německo).

2. Jak dlouho Rusko dokáže udržet takovou techniku a sílu, kterou na Ukrajině má a vynakládá? Jde o tanky, rakety, letadla... Předpokládám, že na Ukrajině ztrácí více, než dokáže vyrobit. Kdy by se to mohlo projevit? Či neprojevuje se to třeba už ohledně tanků? Budeme vídat starší a starší techniku? Jak dlouho to Rusko může udržet finančně? I kvůli sankcím. Spekuluje se, že Rusko každý den války stojí 900 milionů dolarů ...

Blesková a intenzivní vojenská operace vedoucí k rychlému dosažení strategického cíle, s minimálními ztrátami na technice a živé síle, je téměř vždy původním záměrem jakékoliv intervence. Ovšem plány na takovou operaci se s jejím zahájením poměrně rychle mění a zabřednutí do opotrebovací války, kdy je zvýhodněna pozice obránce před agresorem, nastává také poměrně často. Pokud by vyšel předpokládaný plán a Rusko by dostalo východ Ukrajiny pod vojenskou kontrolu, bylo by otázkou, zda by se ukrajinské vedení neuchýlilo k jistému druhu partizánského způsobu boje proti okupantům. Dosavadní pohled na ukrajinský konflikt by tomu i dával za pravdu.

Ukrajínští obránci by za takové situace mohly využívat rychlé útoky s drtivou silou, nebo útoky, kdy jsou menšími jednotkami ničeny ruské vojenské prostředky a technika. A za předpokladu, že by protivník nebyl schopen obnovovat bojeschopnost nasazených jednotek, či obnova bojeschopnosti by byla natolik finančně nerentabilní ve vztahu k ekonomickým a politickým ziskům z dobytého území, pak by taková situace mohla vést buď k porážce, nebo by se porážce přímo rovnala. A právě to by mohl být scénář případného úspěchu Ukrajiny v tomto konfliktu. Navíc zahraniční pomoc, v podobě dodávek zbraní a vojenské techniky pro vedení takového konfliktu, by mohla pro Ukrajinu představovat způsob, jak tuto válku vyhrát. Trvání takového konfliktu lze však velmi těžko odhadnout. A otázkou je rovněž politická vůle vést takový konflikt, který je finančně vyčerpávající pro jednu i druhou stranou či, zda není efektivnější přistoupit na politický kompromis, který by konflikt ukončil.

Pro ČTK zpracoval: plk. gšt. v zál. Ing. Zdeněk Petráš, Ph.D.